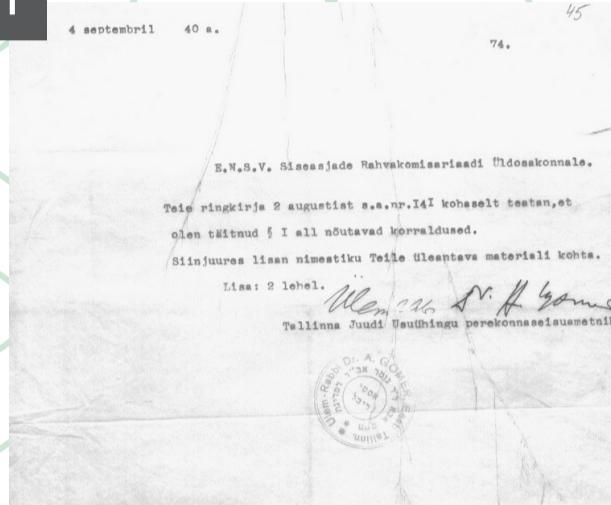

Elu viimane aasta

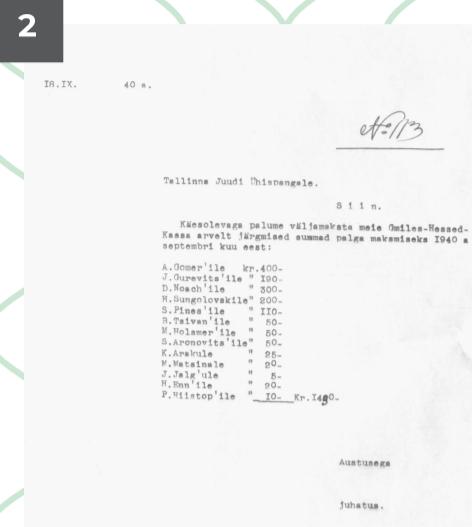
Последний год жизни

1

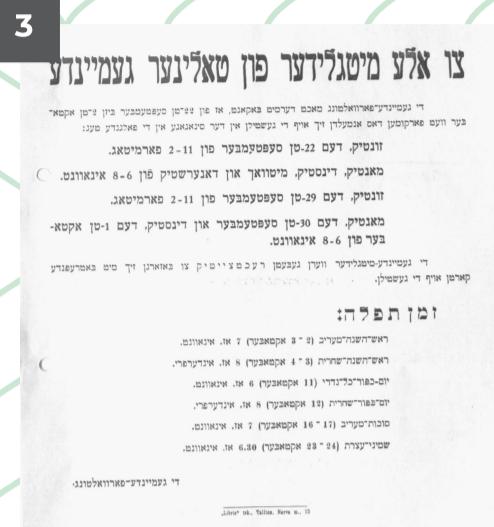
TLA.13871.50
Ülemrabi kiri ENSV Siseasjade rahvakomissariaadile
Письмо верховного раввина в Наркомат внутренних дел ЭССР

2

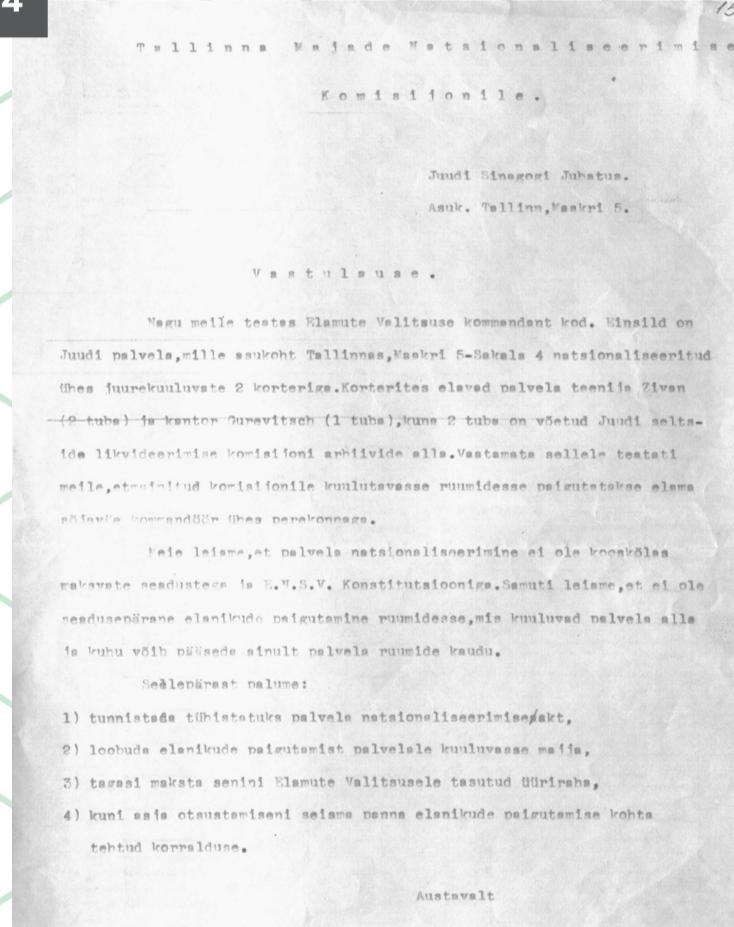
TLA.13871.50
Ülemrabi viimane palgaleht
Последняя ведомость зарплаты верховного раввина

3

TLA.13871.50
Kuulutus juudi pühade jumalateenistuse kellaegadest
Объявление о времени богослужений на еврейские праздники

4

TLA.13871.50
Tallinna sünagoogi vastulause seoses korraldusega majutada sünagoogi ruumidesse vene sõjaväeläse koos perega
Протест Таллинской синагоги в связи с распоряжением вселить в помещения синагоги советского военного с семьёй

5

Rabi Aba Goren võttis hoopis vastupidise hoiaku... Omades hariduse enne Hitleri võimuletulekut, jäi tal saksa rahvast ja tema kõrgest kultuurist väga hea mälestus. Ta keelitas juute mitte kodusid maha jäätma ega Tallinnast lahkuma, seletas, kui tark ja andekas on saksa rahvas... Kui teevadki meile mõningaid kitsendusi, on see talutav, ikkagi parem kui lahkuda Eestist ... Ja mida endast kujutab tänane Venemaa? Tume ja mahajäänud rahvas... Peab ütlema, et paljud inimesed, eriti usklikud, kuulasid teda ja jäid Tallinna.

Pärast Eestisse tagasisipöördumist 1944.a. sügisel, tuttavad eestlased rääkisid mulle, et sakslased panid rabile kaela koerarihma ja selliselt vedasid teda läbi linna vanglasse. Teel oli palju pealtvaatajaid, kes naersid ja narritasid teda. Oma viimset teekonda läks ta kõrgeletõstetud

Eesti Juudi Muuseum
Jossif Franki pilt ja katkendid mälestustest
Фото Йосифа Франка и отрывки из его воспоминаний

8

Eesti Juudi Muuseum
Mälestuskivi Liiva kalmistul
Мемориальный камень на кладбище Лийва

7

биратат ד". נואם וסופר. חתנו של הגורם "זק האבד" ר' ריגה. כיהן ברכנות בעיר רעוול בירת אסטוניה. בימי הזעם נاصر יהוד עם ראשי הכהלה ונכבדי העיר טיב, קבלקין, גנס, פיקארוביץ. הלבושים מלבושים מוקונים והעכירות ברחובות העיר — וירו בהם. (מתוך מכתבו של ד"ר חיים צ'רני מרעוול לאביו הרב ר' יהושע צ'רנילפיזט, — ששים ש"ב מומץ ברעוול משך עשרים שנה, כתעת הוא רבת של חברה "עינ'יעקב" בבית הכנסת המרכז לשכונות הצפון בתל-אביב).
ממאמריו ההשובים של הרב ד"ר חיים אבא גאמר: "אדם כי ימית באלהל" על רבינו אברהם אליהו קפלן ("ישורון", אירסין, תרפ"ד), "ארבעת און רו" (ירחון "דר שבת", נסן, תרפ"ט, ריגה).

Roamat „Balti rabid holokaust“
Katkend Haim Tsäarni kirjast
Отрывок из письма Хайма Чарни

9

Eesti Juudi Muuseum